

Entrevista a Miquel Cruset i Ros

Xavier Mundet i Tarrés

En el *Llibre de la Festa Major* de l'any 2002 vaig publicar un article en el qual, com a cloenda de les notes i comentaris sobre el que havia escrit referent a l'ermita de Santa Caterina, a partir del que deien les actes de l'Ajuntament, parlava sobre un ermità i el seu desnonament.

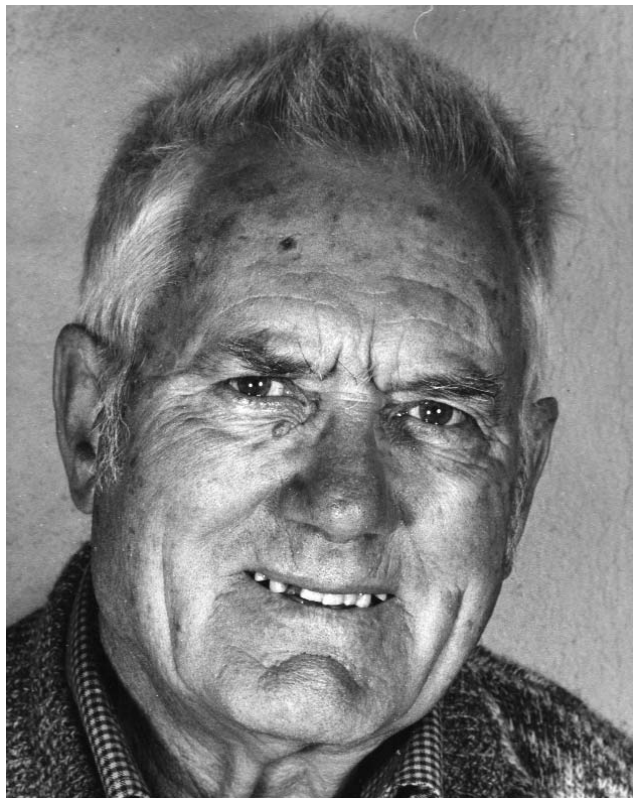
Què havia passat duran els tres anys de la Guerra Civil? Per què, si es varen cremar les esglésies dels Dolors i de la Parròquia, no havia succeït el mateix amb la capella de Santa Caterina?

Arran d'aquell escrit, i parlant un dia amb Joaquim Vall-llosera, em va dir que, segons el seu sogre, la cosa havia anat d'una altra manera, ja que ell havia estat amagat un temps, durant la guerra, a l'ermita.

Per aclarir l'assumpte, vaig decidir anar a parlar amb el protagonista, Miquel Cruset i Rosa, de Serra de Daró. Als seus 85 anys, i amb una perfecta lucidesa, em va contar el següent.

-Quan vaig anar a Santa Caterina tenia 18 anys. Hi vaig anar perquè a Fonalleres hi havia un exaltat que feia córrer que si jo anava al front i em trobava on era ell, em mataria.

-M'hi va fer anar l'avi Almar, no en Llorenç, sinó en Josep Almar. Quan hi vaig arribar, ja hi havia en Josep Ferrer de l'Armentera, que era el germà d'en Joan Ferrer, el gendre d'en Llorenç, el jove d'en Josep Almar. Ell ja feia set mesos que hi era; jo hi vaig estar un mes.

Miquel Cruset i Ros
(foto Xavier Mundet)

-Quan vaig arribar-hi era a principi del 1938. Li vaig dir: "Pep, podria ser que d'aquí a pocs dies ja puguem anar a casa, perquè les tropes ja són a l'Ebre." Llavors allà es van aturar i s'hi van estar un any.

-Hi estàvem l'ermità, en Genís Sureda; la seva muller, la Teresa; el seu fill gran, en Martí, que treballava de camàlic al port de Palamós, i nosaltres dos.

-En Sureda ens va explicar que hi van anar els del Comitè de Torroella, als quals coneixia, per estavellar-ho tot i calar foc dins de l'ermita. Però ell els va dir que no volia pas que ho fessin

perquè era republicà i allò era casa seva; si ho volien fer, l'haurien de matar. Els va dir que ja ho trauria ell mateix tot a la plaça i hi faria foc. Va treure tots els exvots i allò que li va semblar que no era bo i ho va cremar. El més bo ho va amagar als coberts de fora de l'ermita.

-En Sureda ens havia explicat també que s'hi havia presentat en Janoher, el qual li havia dit que era president del Patronat de Santa Caterina (en els documents que he consultat no figura cap dada sobre aquest Janoher, que en realitat es deia Sastregener i tenia una botiga i dolceria al carrer de l'Església, a l'altre costat del cafè de can Isidre); hi va anar dues o tres vegades, i li va dir que li entregués les llimones de tres o quatre llimoners que hi havia en uns parterres al terrat de sobre el corral on es tancaven les cabres. En Sureda li va contestar: "Aquí és casa meva i jo, d'això, en faig el que vull." Així es va acabar.

Un altre dia hi va tornar i li va demanar els ciris que hi havia als bancs del presbiteri de la capella (aquella temporada la cera anava molt escassa): "Si t'ho dono, amb què faré llum a casa -li va contestar en Sureda." Aquell home es va enfadar i va resultar que en acabar la guerra encara era del Patronat i, ell i els altres, varen fer fora de l'ermita en Sureda. Se'n va anar a viure al carrer del Mar, on va morir.

-Nosaltres vàrem marxar de Santa Caterina, perquè en Sureda i el seu noi no es podien veure. A en Sureda li pagàvem sis-cents duros al mes i, a més, cada dilluns baixava amb el matxo, pel collet, i anava a ca l'Almar a buscar les provisions que a casa ens portaven. Es pensava què sap el que li valdrien aquells diners, i no li varen servir per a res.

-En Martí va espigar el seu pare i va descobrir on guardava els diners. I un dia al matí, quan tothom dormia, va anar a agafar-

los i va marxar; perquè si no hagués marxat, el seu pare l'hagués matat. El seu pare ens va explicar que quan tenia dinars s'emborratxava. Nosaltres vam tenir por que no se n'anés de la llengua i vam decidir marxar. Vàrem baixar una nit a Torroella, a casa d'en Roc Alabau i la seva muller, la Joaquina Almar, que era modista i s'estaven al carrer d'Ullà. A Torroella, la Quimeta ens ensenyava a fer punt de mitja. Allà, cada tarda hi havia una colla de noies a les quals ensenyava a cosir. Hi havia amagats també en Benet Clotas i un noi de Gualta, però no em va poder dir qui era. Al vespre, quan tothom era fora, nosaltres baixàvem a sopar i ballar sardanes. En Pep de l'Armentera, que en sabia molt, ens n'ensenyava.

-Amb la retirada dels rojos, Torroella es va emplenar de tropes milicianes i vàrem tenir por i vàrem marxar. Vàrem anar a Serra, a casa meua, i allí vàrem sentir quan varen fer explotar el pont de Torroella i el de Sant Jordi, el del tren. I al cap de vuit dies, s'acabà la guerra...

En Sureda els va fer tallar els xiprers de la plaça, per així poder veure si venia gent pel collet de la Creu. Per allí solia passar gent que anava a fer llenya, i els diumenges hi solia pujar jovent de 14 i 15 anys a passar el dia, però que no entraven a l'ermita.

Preguntat si sabien que a la sala de dalt, al costat del balcó, hi havia un amagatall, diu que sí, però que no el varen fer servir mai. Varen baixar molt poques vegades a la capella, i no recorda què hi havia ni tampoc si encara hi era la imatge de santa Caterina.

El relat de Miquel Cruset ens ha servit per poder posar una mica de llum sobre el període de la Guerra Civil a l'ermita de Santa Caterina, i fer justícia a un home, Genís Sureda, que amb la seva decisió va impedir la destrucció del retaule que tant ens estimem, i de la pròpia capella.